

Portale społecznościowe w życiu młodzieży szkolnej

Dariusz Doniecki

1. Wstęp

Jeszcze kilka lat temu sądzono, że media społecznościowe - to przede wszystkim rozrywka, a serwisy społecznościowe są jeszcze jednymi, po komunikatorach narzędziami porozumiewania się młodzieży. Pojawia się jednak nowy trend w coraz bardziej z informatyzowanym społeczeństwie i coraz więcej instytucji, firm, organizacji prowadzi chociażby blogi i zakłada konta i własne profile, wykorzystując takie serwisy, jak np. Facebook. Ten chyba najpopularniejszy na świecie serwis społecznościowy zrzesza już ponad 1,1 mld użytkowników¹. Dlatego obecnie portale społecznościowe należy traktować nie w kategorii tylko rozrywki, ale również jako narzędzie marketingowe, czy chociażby edukacyjne. Zwłaszcza ta ostatnia możliwość daje pole do popisu, aby wykorzystać aktywność młodych ludzi i stwarza możliwości wyjścia z życia szkoły poza jej mury.

W maju i lipcu 2011 roku CBOS przeprowadził badania, według których 58% internautów posiadało konto na którymś z portali społecznościowych. Wykorzystując internetowe serwisy społecznościowe „spotykają się” się ludzie o podobnych pasjach, zainteresowaniach i wymaganiach życiowych, jak również nietypowych zachowaniach społecznych i wizerunkach. Portale takie stały się jedną z łatwo rozpoznawalnych cech obecnych czasów. Wiele osób nie może wyobrazić sobie bez nich życia, które nabiera swego stylu. W jednym miesiącu strony serwisów społecznościowych odwiedzają setki milionów internautów z całego świata, a w Polsce liczba użytkowników najpopularniejszego z nich, czyli Facebooka, wynosi ponad 7 milionów².

Mimo wielkiej dynamiki rozwoju zjawisko mediów społecznościowych zyskało na popularności w Polsce dopiero w ostatnich trzech, czterech latach. Opracowania naukowe, które traktują o mediach społecznościowych, stanowią na razie fragmenty szerszych publikacji naukowych, dotyczących marketingu internetowego i Internetu. Dlatego też w niniejszej pracy zostały wykorzystane także dokumenty w formie i stylu poradnikowym, które traktują o wykorzystywaniu mediów społecznościowych w różnych dziedzinach życia, zarówno w sferze zawodowej, społecznej, jak i prywatnej.

2. Portale społecznościowe

Pisząc i mówiąc o mediach społecznościowych większość użytkowników uznaje je za tożsame z pojęciem portalu czy serwisu społecznościowego. Tymczasem ten ostatni jest niejako składnikiem szerokiego pojęcia „media społecznościowe” – tak, jak chociażby blogi i mikroblogi. Sam serwis społecznościowy lub portal społecznościowy to „serwis internetowy, który w znacznej mierze jest tworzony lub współtworzony przez społeczność internautów, skupionych w grupy osób o podobnych zainteresowaniach lub w ramach grup osób sobie znanych (bądź to w świecie realnym bądź tylko znanych sobie na odległość przez Internet). Serwis społecznościowy ma za zadanie umożliwić kontakt między użytkownikami (poprzez czaty, komunikatory, fora, listy dyskusyjne, blogi, prywatne wiadomości itp.), dzielenie się informacjami, zainteresowaniami, podejmowanie wspólnych inicjatyw”³.

1 <http://www.komputerswiat.pl/nawosci/internet/2013/30/facebook-coraz-wiecej-uzytownikow-zwlaszcza-mobilnych.aspx>, 23.01.2014

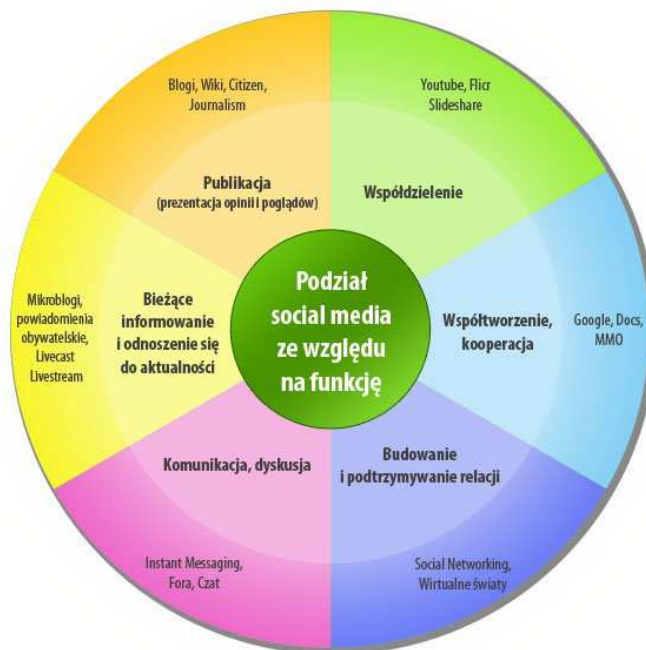
2 Kakić K., Portale społecznościowe - współczesne okno na świat, http://www.opoka.org.pl/biblioteka/X/XK/mrodzi na201201_portale.html, 23.01.2014

3 <http://www.i-slownik.pl/2559,serwis-spoecznościowy-lub-portal-spoecznościowy>, 10.03.2014

2.1 Funkcjonowanie portali społecznościowych

Pierwszymi serwisami internetowymi, które umożliwiały utrzymywanie kontaktu z byłymi znajomymi z klasy, bądź rodziną i znajomymi, były SixDegrees.com oraz Classmates.com. Użytkownik mógł tam stworzyć własny profil, wysyłać wiadomości do innych, zarejestrowanych internautów ze swojej tzw. „listy znajomych”, jak również wyszukiwać wśród pozostałych użytkowników ludzi o podobnych preferencjach i zainteresowaniach. Takie możliwości, co prawda, istniały już wcześniej, ale dopiero wymienione portale zaoferowały je wszystkie jednocześnie. Obecnie wyróżnić można następujące rodzaje portali społecznościowych:

- ogólne (Facebook, Google+);
- dedykowane określonym grupom społecznym (nk.pl);
- stworzone w celu dzielenia się konkretnymi treściami (YouTube, Fotka.pl);
- oferujące opcję prowadzenia własnych profili – stron (Myspace);
- tzw. dziennikarstwa obywatelskiego (Wiadomości24.pl, Interia360);
- opiniotwórcze i prezentujące recenzje (Filmweb, opiniuj.pl).

networkeddigital.com

Rys.1 Podział na media ze względu na funkcję.

Źródło: <http://networkeddigital.com/2010/05/10/podzial-i-klasyfikacja-social-media>, 08.02.2014

Główną zasadą funkcjonowania serwisów społecznościowych jest budowanie własnego, prywatnego bądź publicznego profilu osobowości, w którym zostają umieszczone konkretne informacje o danej osobie, firmie czy organizacji. Umożliwiamy w ten sposób odnalezienie naszego profilu przez innych internautów, czyli np. znajomych. Portale najczęściej umożliwiają skonfigurowanie widoczności konkretnych informacji profilowych w zależności od tego, czy mają być widoczne dla naszych znajomych, czy dla zupełnie obcych osób. Jednocześnie serwis społecznościowy może prezentować tzw. typ otwarty – w którym każdy ma możliwość zapisania się do niego (tzw. external social networking lub ESN) lub typ zamknięty – aby zostać jego członkiem potrzebujemy zaproszenia od innego użytkownika tego serwisu (tzw. internal social networking – ISN – np. dawniej grono.net lub serwisy w wersji testowej). Istnieją serwisy, które dają możliwość dodawania innych użytkowników do tzw. „ulubionych”, co jednocześnie nie musi być potwierdzane przez innych zainteresowanych. Najczęściej serwisy społecznościowe oferują możliwość kontroli nad dostępem do swojej prywatności, tzn. użytkownicy mogą konfigurować elementy widoczne dla innych, jak również to, kto może konkretny profil przeglądać lub skorzystać z opcji kontaktu. Kolejną opcją jest tworzenie grup o określonych zainteresowaniach, dystrybuowanie filmów, prowadzenie rozmów na forach. Funkcjonują też portale „geospołeczne”, używające internetowych programów bazowych w celu gromadzenia i przypisywania użytkowników według ich geograficznego położenia. Obecnie można zauważyć dążenie do zacieśniania współpracy między różnymi serwisami społecznościowymi. Jego założeniem jest danie możliwości użytkownikom budowy jednego wspólnego profilu na kilku serwisach internetowych. Przykładem takiej współpracy są serwisy [Facebook](https://www.facebook.com), [Blogger](https://www.blogger.com) i [WordPress](https://WordPress.com).

2.2 Przegląd portali społecznościowych

Na świecie funkcjonują tysiące portali i mediów społecznościowych. Wiele z nich jest znanych tylko lokalnie, w określonym regionie społecznym. Poniżej zostaną przedstawione przykłady najpopularniejszych portali społecznościowych w Polsce, wykorzystywanych przez młodzież zarówno w życiu prywatnym, jak i szkolnym.

Second Life (SL) – wirtualny świat, udostępniony przez firmę [Linden Lab](#). W portalu zawarte są narzędzia, umożliwiające użytkownikom (inaczej mieszkańcom) modyfikację świata SL oraz uczestniczenia w jego wirtualnej gospodarce.

Twitter – darmowy [serwis społecznościowy](#), w którym można skorzystać z usługi [mikroblogowania](#) - wysyłania i odczytywania krótkich wiadomości tekstowych. Są one zamieszczane na profilu autora dokonującego wpisu, a użytkownicy, obserwujący dany profil, mogą się z nimi zapoznać. Twitter jest, zatem, swego rodzaju dziennikiem zdarzeń i przemyśleń społecznych.

Wikipedia – to internetowa encyklopedia, która działa w oparciu o tzw. „zasadę [otwartej treści](#)”. Posiada wiele milionów artykułów w większości języków świata. Pewne niepokoje, jak również kontrowersje, dotyczą wiarygodności materiałów zamieszczanych w Wikipedii. Pojawia się tu problem celowego, nieobiektywnego umieszczania artykułów o niezweryfikowanej treści i niejasnych kompetencjach autorów. Widocznym niedociągnięciem jest również nierówna jakość artykułów. Pomimo tego Wikipedia jest bardzo popularnym źródłem informacji - pozwala na szybkie uzyskanie dostępu do źródeł, daje możliwość swobodnego operowania zawartością tekstu, jest ciągle doskonała, ma bardzo duży zasięg medialny i wiele edycji językowych.

YouTube – [serwis internetowy](#), który umożliwia umieszczanie i oglądanie filmów stworzonych przez użytkowników, takich jak [blogi](#) wideo i krótkie własne filmy, zapowiedzi filmowe i telewizyjne, [teledyski](#), minireportaże.

NK.pl – ([nasza-klasa.pl](#)) – w pełni polski [serwis społecznościowy](#), którego początkowym celem było umożliwienie zarejestrowanym osobom odnalezienia znajomych z przeszłości, najczęściej ze swoich szkolnych lat oraz ponowne nawiązanie z nimi kontaktu. Obecnie serwis ma postać rozbudowanej, wielopoziomowej platformy, służącej do komunikacji dla polskich użytkowników.

Google Plus – [serwis społecznościowy](#), stworzony przez [Google Inc.](#) Łączy takie usługi społecznościowe Google, jak Google Profile i Google Buzz, posiada także nowe funkcje: wideospotkania i kręgi znajomych. Serwis został zintegrowany z kontaktami profilu Google, dzięki czemu użytkownik może bardzo szybko znaleźć swoich znajomych. Google Plus oferuje internaucie możliwość łączenia swojego konta z internetowym albumem zdjęć [Picasa Web](#) oraz kontem YouTube.

Facebook – [serwis społecznościowy](#), w obszarze którego zarejestrowani internauci mają możliwość tworzenia sieci i grup, dzielenia się nowymi wiadomościami i fotografiami oraz korzystania z wielu aplikacji, będących składnikami portalu. Facebook daje do dyspozycji wewnętrzną platformę [aplikacji internetowych](#), wykorzystując którą można napisać własny program i udostępnić go innym osobom. Facebook oferuje również ogrom funkcji obecnych w innych serwisach społecznościowych. Oprócz bardzo popularnej osi czasu oraz ciekawej funkcji „wydarzeń z życia” użytkownicy mają do dyspozycji:

- albumy ze zdjęciami,
- blog,
- notes,
- książkę adresową,
- listę znajomych,
- grupy użytkowników,
- blokowanie użytkowników.

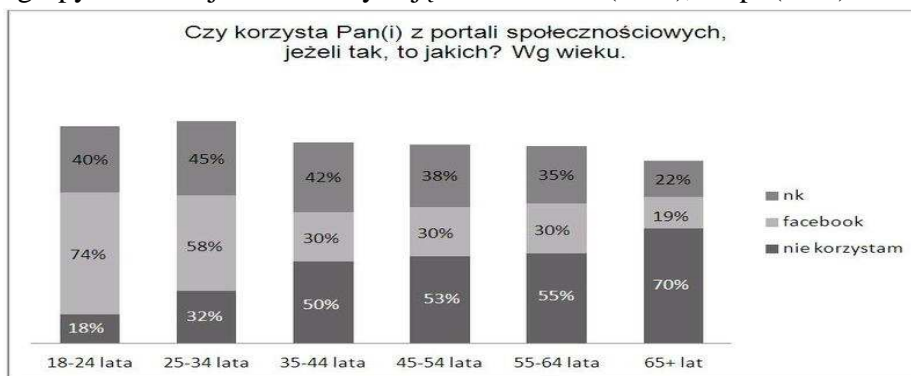
Myspace.com – oferuje głównie komunikację między użytkownikami i rozbudowywanie znajomości drogą elektroniczną. Dominującym elementem w tym serwisie jest profil użytkownika, który jest wizytówką widoczną dla pozostałych użytkowników. Ciekawostką jest to, że myspace.com daje bardzo wielkie możliwości w czasie tworzenia profili użytkowników. Mogą to być np. strony HTML, wraz z muzyką i innymi multimediami, można

też, między innymi, prowadzić blog, komentować profile, udostępniać fotografie oraz filmy, wysyłać wiadomości do innych użytkowników serwisu oraz tworzyć listy przyjaciół.

3. Portale społecznościowe w życiu młodzieży

Popularność portali i tzw. social mediów rośnie z roku na rok. Jak wynika z badań przeprowadzonych przez PMR Research⁴:

- 54% Polaków korzysta z portali społecznościowych, głównie z Facebooka i nk.pl.;
- 54% dorosłych Polaków (powyżej 18 roku życia) deklaruje, że regularnie korzysta z social mediów;
- Polacy ogólnie deklarują korzystanie z Facebooka (40%) i nk.pl (37%);
- respondenci w wieku 18-24 lat deklarują korzystanie z portali społecznościowych takich, jak: Facebook (74%), nk.pl (40%) i Twitter (2%);
- respondenci z grupy wiekowej 25-34 korzystają z Facebooka (58%), nk.pl (45%) oraz Twittera (4%).

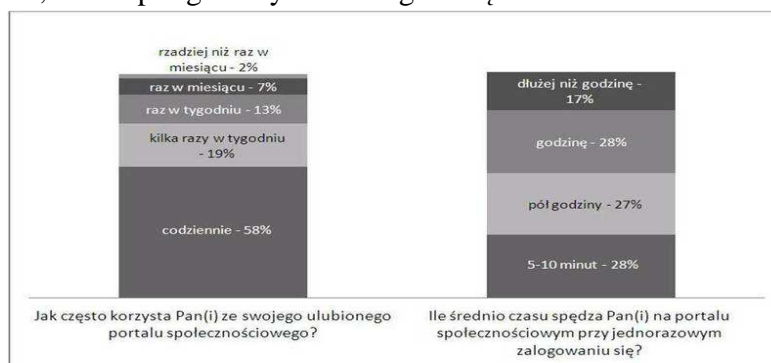

Źródło: PMR Research

Wykres 1. Wykorzystanie portali społecznościowych.

Źródło: PMR Research

Wśród badanych, deklarujących korzystanie z portali społecznościowych, „58% zagląda na swój ulubiony portal codziennie, a wśród badanych w wieku 18-24 lata robi tak aż 74%. Natomiast, jeżeli chodzi o [czas](#) spędzony na portalu społecznościowym przy jednorazowym zalogowaniu się, 28% spośród badanych stwierdziło, że spędza w social mediach 5-10 minut, 27% - pół godziny a 28% - godzinę”⁵.

Źródło: PMR Research

Wykres 2. Czas spędzany na portalach internetowych.

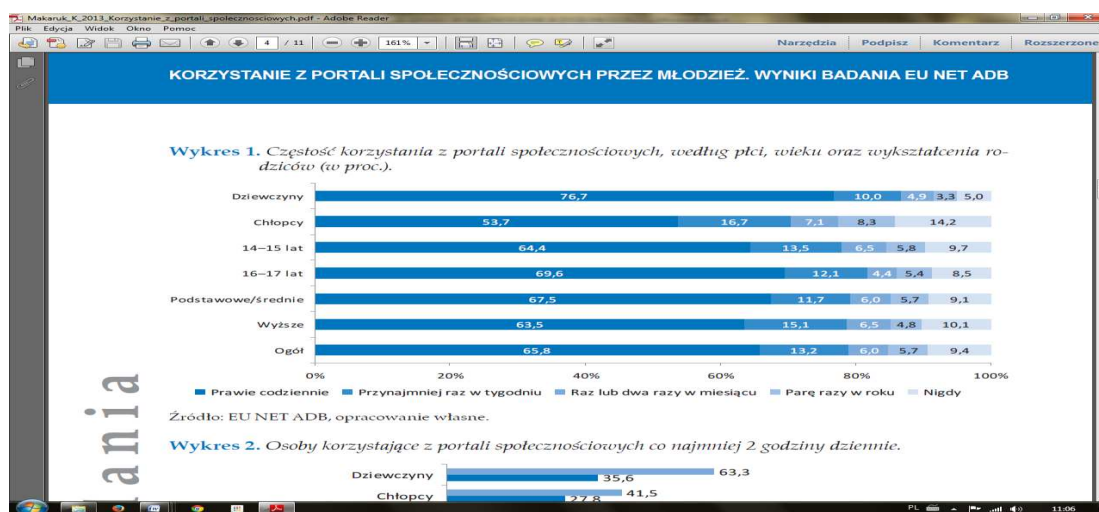
Źródło: PMR Research

Prawie 90% użytkowników w wieku 14–17 lat jest zarejestrowanych na przynajmniej jednym portalu społecznościowym. Dziewczeta częściej niż chłopcy są użytkownikami takiego konta (93,8% do 85,5%).

4 http://di.com.pl/news/44310,0,Ponad_polowa_Polakow_korzysta_z_mediow_spoecznościowych.html, 10.03.2014

5 Tamże

Natomiast nie można zauważyć istotnej różnicy statystycznej między nastolatkami w wieku 14–15 lat i 16–17 lat. Z analizy danych wynika również, że posiadanie profilu nie jest zależne od poziomu wykształcenia rodziców. Wśród polskich nastolatków największą popularnością cieszą się konta na Facebooku (78,4%) i NK (74,8%). Serwisy społecznościowe rzadziej wykorzystywane przez młodzież - to Twitter, Fotka, Grono, Photoblog, Myspace⁶.

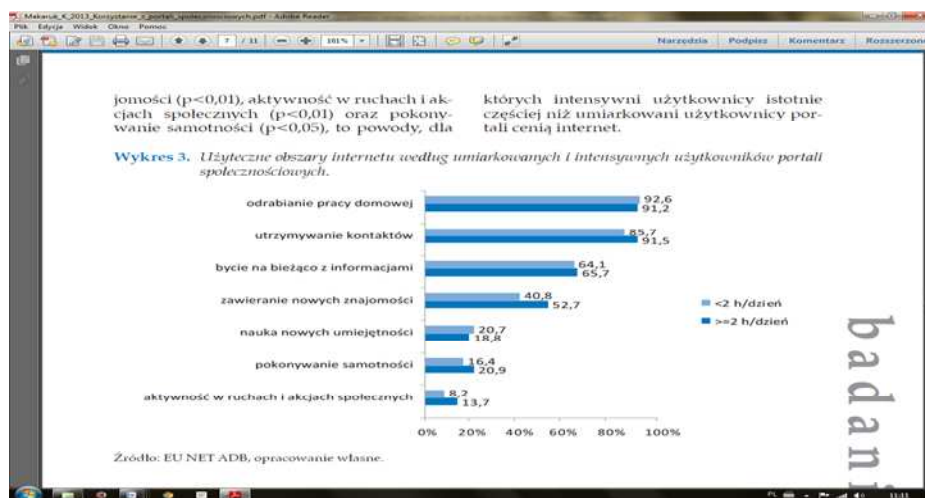

Wykres 3. Czas spędzany na portalach internetowych.

Źródło: PMR Research

Popularność portali społecznościowych wynika niewątpliwie z wielu udogodnień i różnorodnych opcji, jakich dostarczają. Analizując wypowiedzi respondentów można wywnioskować, że atrakcyjność portali związana jest zarówno z możliwością komunikowania się z innymi, jak i bycia na bieżąco z różnego rodzaju informacjami. Młodzi internauci odwiedzają portale społecznościowe z ciekawości. Twierdzą, że tam zawsze dzieje się coś dla nich interesującego. Nastolatki, nawet gdy są zajęte w danym momencie inną aktywnością, co jakiś czas sprawdzają, czy na Facebooku nie nastąpiła zmiana czyjegoś statusu, nie pojawiły się nowe zdjęcia, muzyka albo wiadomość. Utrzymywanie kontaktu - to bardzo ważny powód, dla którego nastolatki odwiedzają portale społecznościowe. Osoby, z którymi komunikują się poprzez tego typu serwisy - to zarówno koledzy i koleżanki ze szkoły, jak i te osoby, z którymi nie spotykają się na co dzień. Respondenci twierdzą, że używają Facebooka czy NK do codziennego porozumiewania się z osobami ze szkoły, ponieważ podczas przerw między lekcjami nie zawsze znajdują na to czas. W szkole ustalają, że pewne tematy omówią po lekcjach on-line. Respondenci są zdania, że portale społecznościowe ułatwiają im także poznawanie nowych osób. Nie dotyczy to jednak wyłącznie osób, których nigdy do tej pory nie spotkały, ale także osób znanych nastolatkom z widzenia: z korytarza szkolnego lub osób będących znajomymi znajomych. Młodzi ludzie przyznają, że napisanie do kogoś wiadomości na portalu społecznościowym jest dużo łatwiejsze niż nawiązanie relacji poza internetem. Facebook czy NK pomagają przełamać pierwsze lody z tymi, z którymi wcześniej nie było okazji porozmawiać twarzą w twarz. Pretekstem do nawiązania kontaktu mogą być wspólne zainteresowania, czy też uzyskanie porady w sprawie nadchodzącego sprawdzianu. Portale społecznościowe - to dla młodych ludzi źródło wszelkich informacji. Mogą dotyczyć one aktualnych zajęć czy nastroju ich znajomych, zainteresowań czy bieżących wydarzeń. Niektórzy respondenci wspominali o tym, że portale społecznościowe pomagają im w ukształtowaniu opinii na temat osób, których nie mieli jeszcze okazji lepiej poznać. Nastolatki są zdania, że dzięki Facebookowi czy NK mają możliwość obserwowania danej osoby, jej upodobań i zainteresowań. Użytkownicy portali przyznają, że czerpią wiedzę na temat swoich znajomych z publikowanych przez nich zdjęć. Czasami nierozważnie zamieszczanie takich materiałów może przynieść niechciane skutki. Serwisy umożliwiają nastolatkom uczestnictwo w życiu społecznym, pomagając im śledzić informacje o bieżących wydarzeniach towarzyskich, kulturalnych, takich jak nadchodzące koncerty, impreza lub urodziny koleżanki czy kolegi. Dzięki portalom społecznościowym młodzież szybciej dowiaduje się o wszelkiego rodzaju planowanych spotkaniach. Facebook okazuje się także pomocny w

pilnowaniu terminów zbiorów harcerskich oraz dostarczaniu informacji o różnego rodzaju zajęciach ponadobowiązkowych⁷.

Wykres 4. Użyteczne obszary portali społecznościowych według użytkowników internetu.
Źródło: EU NET ADB⁸.

4. Edukacyjna wartość portali społecznościowych

Portale społecznościowe mogą stać się dość ciekawym i ważnym narzędziem w edukacji. Największe przesłanki ku temu są takie, iż serwisy te, skupiając znajomych, często gromadzą po prostu klasy. Zauważyć można prawidłowość, że im wyższy poziom edukacji, tym większe może być wykorzystanie takiego internetowego narzędzia. Takim sposobem uczniowie tworząc swoje klasy, mogą chociażby kolportować informacje odnośnie sprawdzianów, nauczycieli, wyników i innych potrzebnych, szkolnych informacji. Bardzo ważnym narzędziem takie portale stały się jednak dla studentów. Dzisiaj prawie każdy z nich ma profil na Facebooku, dlatego też właśnie to na tej platformie tworzone są profile całego roku. Pojawiają się możliwości nie tylko wymiany potrzebnych informacji, ale również różnych plików. W taki sposób grupa nawet kilkuset osób znajduje swoją wspólną przestrzeń, dzięki której może być w pełni zintegrowana. W czasach komputeryzacji i rozwoju wirtualnych przestrzeni portale społecznościowe są na pierwszym miejscu w życiu bardzo wielu szkół. Należy, zatem, taki środek komunikacji dobrze wykorzystywać.

4.1 Nowe możliwości edukacyjne

W XXI wieku nauczyciele mają możliwości i powinni korzystać w procesie nauczania z portali społecznościowych. Tradycyjna szkoła może czerpać ze zdobyczy i funkcjonowania wirtualnej rzeczywistości w wielu aspektach edukacji. Prowadzenie lekcji i podręcznik należy uatrakcyjnić, posiłkując się alternatywnymi formami przekazu treści. Funkcjonowanie serwisów społecznościowych daje szansę na osiągnięcie nowego wymiaru w edukacji. Nową wartością staje się nie tylko różnorodność form współpracy, ale również zmarginalizowanie barier czasu i przestrzeni. Proces edukacyjny staje się możliwy w każdym miejscu i o każdej porze⁹. W obszarze funkcjonowania społeczności internetowych, zachodzi zawansowana możliwość współpracy wielu osób. Powstała sieć, która bardzo szybko stała się głównym narzędziem komunikacji, a także wymiany informacji w czasie rzeczywistym. W dowolnej chwili dzięki dostępnym komunikatorom i narzędziom internetowym możemy porozmawiać lub wymienić się plikiem czy informacją z wybraną osobą.

7 http://di.com.pl/news/44310,0,Ponad_polowa_Polakow_korzysta_z_mediow_spolecznosciowych.html, 10.03.2014

8 Makaruk K., Wójcik S., EU NET ADB – Badanie nadużywania internetu przez młodzież w Polsce i Europie, Fundacja Dzieci Niczyje, Warszawa, 2012

9 Trzaskowski T., Społecznościowo! Web 2.0 nowym kierunkiem w edukacji. „Edukacja i Dialog” 2008, nr 4

Niezaprzeczalnymi zaletami mediów społecznościowych są niewątpliwie możliwości rozwijania kontaktów i doskonalszego funkcjonowania na poziomie międzyludzkim, grupowym oraz społecznym. Bardzo często wskazuje się na olbrzymią rolę platform internetowych i społecznościowych w kształtowaniu pozytywnych norm obywatelskich. Przykładem może tu być chociażby „dziennikarstwo obywatelskie”, które uczy i doskonali wśród uczniów nawyk obserwowania i próby komentarza na bieżąco aktualnych spraw społecznych i otaczającego nas świata, jak również zabierania głosu na temat aktualnych wydarzeń. Dzięki temu jest np. szansa, że młodzi ludzie będą doskonalić argumentowanie, prezentowanie i obronę własnego stanowiska, polemizowanie, jak również bogatą w argumenty dyskusję. Uczniowie mogą doskonalić jakość dyskusji mając do dyspozycji takie narzędzia, jak fora dyskusyjne czy blogi, a ten ostatni, prowadzony przez uczniów pod nadzorem nauczyciela, może stać się atrakcyjnym uzupełnieniem zajęć.

Obecnie młodzi ludzie coraz rzadziej korzystają z tradycyjnej formy poszukiwania źródeł wiedzy jakimi są biblioteki i nawet domowe księgozbiory. Niemalże normą staje się odchodzenie od szukania jakichkolwiek informacji w klasycznej encyklopedii. Prym na tym polu wiedzie Wikipedia. Ta popularna, wielojęzyczna platforma internetowej encyklopedii ma już wielu młodych sympatyków, ponieważ znacząco ułatwia im szybkie odnalezienie konkretnej informacji. Innym przykładem jest serwis YouTube, czyli swego rodzaju baza plików medialnych, która umożliwia posłuchanie ulubionej muzyki, obejrzenie popularnych i ulubionych filmów, jak również odtworzenie potrzebnego programu językowego lub naukowego, który staje się dla ucznia atrakcyjnym materiałem poszerzającym wiedzę. Dużą popularność wykazują serwisy służące do wyrażania opinii i tworzenia recenzji, takie jak Filmweb.pl, serwisy dziennikarstwa obywatelskiego, jak np. wiadomości24.pl, serwisy tematyczne oraz fora internetowe. Uczniowie chętnie wymieniają się opiniami oraz spostrzeżeniami ze znajomymi. Zarówno serwisy, służące do recenzowania, fora, jak też portale dziennikarstwa obywatelskiego i serwisy tematyczne wspierają twórczość młodych ludzi i dowodzą potrzeby dzielenia się z innymi własnymi doświadczeniami. Jednocześnie, młodzi ludzie zainteresowani są opinią, radami udzielanymi przez innych, często obcych, ale mających coś do powiedzenia użytkownikom¹⁰.

Zastosowanie różnego rodzaju serwisów społecznościowych w procesie edukacji może przynieść szkole wiele korzyści. Według Romana Lorensa¹¹ do tych najlepiej widocznych można zaliczyć:

- scentralizowanie w jednym miejscu wszystkich działań edukacyjnych nauczycieli i uczniów szkoły,
- zwiększenie poczucia wspólnoty szkolnej przez uczniów i nauczycieli ze względu na efekt bliskości, który wytwarzają,
- zwiększenie efektywności nauki poprzez umożliwienie uczniom budowania własnych zasobów edukacyjnych,
- znaczną poprawę efektywności wzajemnej komunikacji między nauczycielami i uczniami,
- doskonalenie praktycznego wykorzystania ICT oraz wykorzystania sieci jako sposobu efektywnej nauki,
- ułatwienie koordynacji prac różnych grup edukacyjnych (nie tylko klasowych),
- naukę podstawowych zachowań społecznych przez uczniów: współpracy w grupie, zaangażowania, kreatywności.

W kontekście wyżej wymienionych, nowych możliwości można wskazać wiele usług, mogących mieć duży wpływ na przyszłe procesy edukacyjne. Brane są pod uwagę takie narzędzia, jak np. blog, udostępnianie zdjęć, Second Life, forum dyskusyjne, Skype, YouTube. Również mniej znane serwisy mogą zostać wykorzystane np.: Prezi, Voice Thread¹². Jednak zawsze najważniejszym zadaniem, które zapewni sprawne działania dydaktyczne, będzie rozwijanie skutecznej komunikacji. Musi ona bezproblemowo funkcjonować w całym procesie dydaktycznym pomiędzy wszystkimi uczestnikami takiej zależności, zarówno pomiędzy nauczycielem i uczniami, jak i pomiędzy samymi uczącymi się. Doskonałym rozwiązaniem może być tu czat, który pozwala na tekstową łączność i współpracę wielu użytkowników. W ramach takich rozwiązań istnieją np. tak zwane usługi IRC (Internet Relay Chat), które pozwalały na łączność pomiędzy dwoma użytkownikami lub pomiędzy dużo większą ich liczbą.

10 Blak K.: Edukacyjne aspekty wybranych portali społecznościowych. Niepublikowana praca magisterska, Kraków, 2011

11 Lorens R., Serwisy społecznościowe w edukacji, Dyrektor Szkoły nr 2, 2013

12 Zając M., Witek K., Web 2.0 na uczelni - przegląd badań i aplikacji, „e-mentor” 2011, nr 3

Dzisiaj czat z taką właśnie możliwością dostępny jest niemal we wszystkich platformach oferujących e-learningowe metody nauczania. W Polsce do najczęściej używanych narzędzi komunikacji zaliczamy GG (Gadu-Gadu) oraz Skype, jak również mnóstwo podobnych aplikacji, takich jak komunikatory Tlen, lub AQQ. Oferują one przeważnie nie tylko same połączenia tekstowe, ale również łączność poprzez różne systemy audio oraz wideo. Obecnie z reguły można takie komunikatory zainstalować również na urządzeniach mobilnych, co stwarza bardzo ciekawe warunki dla edukacji. Jednak, jak twierdzi Zbigniew Meger: „okazuje się, że rozwiązania te nie muszą być do końca optymalne dla prowadzenia procesów dydaktycznych, szczególnie procesów grupowych. Analiza różnych dostępnych na świecie serwisów komunikacyjnych nie daje jednoznacznych wskazówek w zakresie ich wykorzystania w edukacji. W podejściu badawczym istotna jest nie tylko sama komunikacja w postaci tekstowej, słownej lub audio-wideo, ale także możliwość użycia różnego rodzaju narzędzi wspierających komunikację (np. wymiana danych) oraz proces dydaktyczny (np. tablica Whiteboard). Dobrze jest, jeżeli system obsługujący komunikację jest łatwy do opanowania i posiada interfejs w ojczystym języku użytkownika”¹³. Autor ten prezentuje również ciekawe zestawienie funkcjonalności wybranych serwisów:

	Gadu - Gadu	Skype	Twitter
Funkcje	- komunikacja tekstowa, - rozmowy audio i wideo, - rozmowy VoIP, - integracja ze stroną www, - tworzenie konferencji, - wymiana danych.	- czat, audio i video rozmowy, - telekonferencje, - wymiana plików, - udostępnianie ekranu.	- krótkie wiadomości (tweets), - Hash Tags, - czat, - narzędzia udostępniania.
Zalety	- duża popularność w Polsce, - sprawdzanie pisowni, - integracja z urządzeniami mobilnymi.	- indywidualna ochrona danych, - wybór opcji do kontaktu, - duża popularność na świecie.	- przejrzysty interfejs, - dobra realizacja funkcji podtrzymania komunikacji, - łatwa integracja z innymi programami.
Wady	- komunikator praktycznie nie znany za granicą, - częściowa odpłatność za niektóre funkcje.	- niezbędne wyposażenie dodatkowe, - możliwe ograniczenia jakościowe, - niektóre funkcje odpłatne.	- małe możliwości ustawień, - konieczność poznania syntaktyki.

Źródło: http://e-edukacja.net/osma/referaty/Sesja_2b_2.pdf, 12.03.2014

Coraz częściej można zauważyć intensywne wykorzystanie serwisów, z których można czerpać wiedzę na konkretny temat. Prym wiodą tu Wikipedia i YouTube. Wikipedia jest największą darmową encyklopedią. Jej główne cechy - to:

- mnogość haseł, tagów i odsyłaczy,
- możliwość dowolnej edycji artykułów,
- kontrola umieszczanych artykułów - z każdym z nich można zapoznać się w jego poprzedniej wersji, a następnie sprawdzić i dokonać zmian,
- możliwość szybkiego przywrócenia poprzedniej wersji artykułu.

Funkcjonowanie Wikipedii niesie ze sobą pewne zagrożenia, dlatego mimo jej obszernej bazy haseł należy traktować ten serwis dość ostrożnie. Zdarza się, że osoby odpowiedzialne za edycję setek haseł naukowych, okazują się, zamiast – jak twierdzą - naukowcem z ogromną wiedzą - zwykłym oszustem. Serwis YouTube oferuje, natomiast, wymianę wiedzy w postaci plików wideo, a także operowanie umieszczanymi do nich komentarzami. Możliwość komentowania filmów pozwala na dyskusje, które niekiedy przeradzają się w wielostronicowe tematy.

4.2 Facebook jako serwis edukacyjny

¹³ http://e-edukacja.net/osma/referaty/Sesja_2b_2.pdf, 23.02.2014

Facebook jest uznawany za bardzo wszechstronny portal społecznościowy, który stał się najpopularniejszym ze wszystkich społecznościowych portali w Polsce. Można już powiedzieć, że zdecydowana większość młodzieży posiada swój profil na tej platformie. Dodatkowe konta na innych portalach - to już sytuacja występująca rzadziej, a większość użytkowników nie potrzebuje po prostu innego portalu, gdyż Facebook zapewnia wszystkie ich potrzeby, związane z funkcjonowaniem serwisów społecznościowych. Co ciekawe, dopiero od niedawna pojawiają się jakiekolwiek opracowania na temat korzyści i zagrożeń związanych z obecnością na tym portalu. Jednak, mimo tego, nie można umniejszać roli tego medium i warto zaadaptować go jako „narzędzie edukacyjne”.

Facebook ma wiele rozbudowanych funkcji, do których należą, między innymi:

- fanpage – do strony szkoły, tak, by komunikować??? ważne informacje ogólne,
- grupy – miejsca dla klas, kół zainteresowań, informacje bardziej ukierunkowane, tam można też dyskutować,
- oś czasu - rodzaj profilu, który pozwala na dodawanie „wydarzeń z życia”,
- wydarzenia – kreowanie wydarzeń szkolnych.

Facebook - to nie tylko miejsce zawierania nowych znajomości, lecz także możliwość wykorzystania go w procesie edukacyjnym za pomocą chociażby tworzenia grup tematycznych oraz dodawania filmów i fotografii. To powoduje, że może stać się miejscem współpracy nauczyciela z uczniami w trakcie realizacji różnych projektów edukacyjnych i zarządzania nimi, organizowania konkursów i wydarzeń szkolnych. Istotne jest to, o czym wspomina Paul Levinson w swojej książce pt. „Nowe nowe media”¹⁴, że "Facebook jest szczególnie dobrym miejscem, by śledzić nastroje społeczne. Powstaje tam coraz więcej grup skupionych wokół problemów społecznych i politycznych. Zatem portal ten, dzięki swoim różnorodnym funkcjom, może mieć wpływ na jakość edukacji w przyszłości. Jego funkcje warto wykorzystać w kształceniu młodzieży, która dużą część swojego wolnego czasu poświęca temu portalowi”. P. Levinson pisze również, że znajomi z Facebooka stają się źródłem wiedzy. Za pomocą statusów można zadawać pytania, a nauczyciel – jako prowadzący – każdemu z grupy znajomych daje możliwość odpowiedzi na nie, widzi całokształt odpowiedzi i rozwijającą się uczniowską dyskusję - pojedynczą lub panelową. Taka forma pracy i taki sposób przekazywania wiedzy bez problemu powinny współgrać z tradycyjną lekcją - wówczas Facebook może stać się nie tylko interaktywną bazą danych, ale również żywym źródłem wiedzy w czasie rzeczywistym. Ponadto zachodzi tu proces nie tylko zdobywania wiedzy, ale i jej weryfikowania i korygowania, a szybka, wewnętrzna poczta daje możliwość skutecznego przekazu potrzebnych informacji wielu użytkownikom w tym samym czasie. Jednocześnie taki portal, będąc medium społecznościowym, uczy współpracy w grupie, wspólnego rozwiązywania problemów oraz praktycznego, społecznego wykorzystania informacji i zwykłej podzielności uwagi, czyli słynnego multi-taskingu. Ważne jest również podtrzymywanie relacji ze znajomymi ze szkoły w czasie wolnym i możliwość prowadzenia dyskusji, związanych nawet wtedy z życiem szkolnym. Młodzi użytkownicy na pewno chętnie wykorzystają też FB jako serwis, informujący o wydarzeniach kulturalnych, edukacyjnych i imprezach rozrywkowych, ale i pomocny w planowaniu nauki i korzystaniu z różnych aplikacji edukacyjnych. To wszystko może być na „gorąco” omawiane dzięki popularnemu wewnętrznemu komunikatorowi Chat.

5. Bezpieczeństwo w mediach społecznościowych

Wraz z rozwojem popularności serwisów społecznościowych rośnie ryzyko, związane z korzystaniem z nich. Złodzieje tożsamości, hakerzy, spamerzy, twórcy wirusów, złodzieje tożsamości i inni przestępcy wykorzystują ten fakt. Również sami użytkownicy mogą narazić się na kłopoty nie znając chociażby odpowiednich przepisów prawa.

5.1 Bezpieczeństwo własne

Wraz z niekwestionowanymi zaletami serwisy społecznościowe posiadają też swoje minusy, ponieważ internet daje duże pole do popisu w przypadku anonimowego zniesławiania ludzi. Takie działania grożą jednak postępowaniami sądowymi, ponieważ użytkownik, jeśli nawet stworzy fikcyjny profil, to dzięki adresowi IP,

¹⁴ Paul Levinson, *Nowe nowe media*, Wyd. WAM, Kraków, 2010

identyfikującemu dany komputer i serwer, jest dość łatwy do namierzenia. O skuteczności monitorowania i przestrzegania prawa w tym zakresie mogą świadczyć liczne przypadki, które wskazują na negatywne konsekwencje, ponoszone przez niektórych użytkowników, a które powstały na skutek umieszczania na prywatnych profilach różnych informacji bezprawnych. Także umieszczenie nazbyt szczegółowych danych osobowych prowadzi do naruszenia prywatności. Dużym problemem jest też zagadnienie dotyczące kontroli danych, ponieważ informacje usunięte, bądź zmienione przez użytkownika i tak mogą po jakimś czasie zostać odtworzone i wykorzystane na szkodę zainteresowanych osób.

Na wszelkie niebezpieczeństwa, związane z funkcjonowaniem na platformach społecznościowych, narażone są głównie dzieci. To ta grupa (bardzo liczna, jeżeli chodzi o aktywność w mediach społecznościowych), jest najbardziej narażona na zagrożenia występujące w wirtualnej rzeczywistości. Jak wynika z analizy wyników badań, przeprowadzonych w ramach projektu EU Kids Online¹⁵ w 25 krajach Unii Europejskiej, „aż 58% polskich dzieci w wieku 9-12 lat ma profile na portalach społecznościowych. To zdecydowanie więcej, niż wynosi średnia europejska (38%). W podobnej sytuacji są Dania (również 58%), Litwa (65%) oraz Holandia (70%). Kwestia ta wygląda najlepiej we Francji (25%) i Niemczech (27%)”.

Większość badanych użytkowników miała świadomość celowości ochrony swoich danych osobowych w interakcji z innymi za pośrednictwem portali społecznościowych. Znana była informacja, że nie należy publikować zbyt obszernych informacji o sobie osobom obcym oraz umiejętność rozróżniania silnych i słabych haseł. Respondenci potrafili również wskazać, jakie mogą być zagrożenia związane z korzystaniem z internetu. Z drugiej strony, jednak, ci sami użytkownicy na swoich profilach zamieszczali zbyt wiele informacji osobistych i zdjęć, wykazując zbyt dużą ufność i lekkomyślność. Interesujące były informacje, uzyskane od rodziców/opiekunów dzieci w wieku 9-13 lat. Większość z nich wskazywała w wywiadzie, że rozmawia ze swoim dzieckiem ogólnie o kwestiach bezpieczeństwa w sieci, tłumaczyła mu, jakie są zagrożenia i jakich informacji o sobie nie wolno publicznie podawać. Mało kto jednak zwraca dziecku uwagę na zjawiska kradzieży profilu, „piractwa” internetowego, czy też radzenia sobie ze stalkingiem lub napotykanymi w sieci potencjalnie szkodliwymi treściami¹⁶. Niepokoić może fakt, że im młodsi są użytkownicy serwisów, tym rzadziej korzystają z możliwości ochrony własnej prywatności na portalach społecznościowych. Często zapewne jest to spowodowane brakiem kompetencji, nabywanych wraz z wiekiem i doświadczeniem. Pocieszające może być jednak to, że:

- 60% 11-16 latków potrafi blokować wiadomości od osób, z którymi nie chcą się kontaktować,
- 58% z nich potrafi znaleźć w sieci poradę dotyczącą bezpieczeństwa w sieci,
- 52% dzieci umie zmienić ustawienia opcji prywatności swojego profilu w serwisie społecznościowym,
- 51% badanych potrafi porównywać różne strony www, aby móc ocenić ich jakość,
- 47% dzieci wie, jak blokować niechciane wiadomości (spam).

Warto podkreślić, że w kwestii bezpiecznego korzystania z, między innymi, portali społecznościowych, zabierają głos wielkie firmy informatyczne, jak chociażby Microsoft, który umieszcza w swoim firmowym serwisie wskazówki, mogące poprawić poziom bezpieczeństwa korzystania z mediów społecznościowych i Internetu w ogólności. Najważniejsze z nich - to¹⁷:

- „Bądź ostrożny, kiedy klikasz w linki, które otrzymujesz w wiadomościach od znajomych na serwisach społecznościowych. Traktuj linki w wiadomościach na takich serwisach tak samo, jak linki w wiadomościach e-mail.
- Miej świadomość tego, co umieściłeś na swój temat. . Popularną metodą włamania się na konta bankowe i inne konta przez hakerów, to kliknięcie w link «Zapomniałeś hasła?» na stronie logowania.
- Nie ufaj, że wiadomość pochodzi od osoby, która twierdzi, że ją nadała. Hakerzy mogą się włamać na konta i wysyłać wiadomości, które wydają się pochodzić od przyjaciół.
- Aby uniknąć ujawnienia adresów e-mail znajomych, nie pozwalaj serwisom społecznościowym na skanowanie Twojej książki adresów e-mail. Kiedy dołączasz do nowego serwisu społecznościowego,

15 http://odpowiedzialnybiznes.pl/public/files/EUKidsOnline_SWPS_2010.pdf, 11.02.2014

16 Tamże

17 <http://www.microsoft.com/pl-pl/security/default.aspx>, 27.01.2014

możesz otrzymać propozycję podania swojego adresu e-mail i hasła, żeby się dowiedzieć, czy osoby które znasz są na tym serwisie. Serwis może wykorzystać te informacje, aby wysłać wiadomości do wszystkich osób w Twojej liście kontaktów, a nawet wszystkich osób, do których kiedykolwiek wysyłałeś wiadomość z tego adresu. Serwisy społecznościowe powinny informować o takim postępowaniu, lecz nie wszystkie tak robią.

- Wpisz adres swojego serwisu społecznościowego bezpośrednio w przeglądarce i używaj osobistych zakładki. Kiedy klikasz na link do twojego serwisu poprzez wiadomość e-mail, albo inną stronę, istnieje prawdopodobieństwo, że wprowadzasz swoją nazwę użytkownika i hasło na fałszywej stronie, gdzie Twoje dane osobiste mogą zostać skradzione.
- Uważaj, kogo dodajesz do znajomych na serwisach społecznościowych. Złodzieje tożsamości mogą tworzyć fałszywe profile w celu pozyskania informacji na Twój temat.
- Ostrożnie wybieraj swój serwis społecznościowy. Nawet, jeśli możesz usunąć Twoje konto, każda osoba w sieci z łatwością może wydrukować Twoje zdjęcia oraz zapisać tekst, obrazy i filmy wideo na komputerze.
- Bądź ostrożny podczas instalowania dodatków na Twojej stronie. Wiele serwisów społecznościowych pozwala na pobieranie zewnętrznych aplikacji, które dają Ci więcej możliwości na Twojej osobistej stronie. Czasem przestępcy używają takich aplikacji, aby wykraść Twoje dane osobiste. W celu bezpiecznego pobrania i wykorzystania zewnętrznych aplikacji powinieneś przedsięwziąć te same środki ostrożności, jak w przypadku wszystkich innych programów i plików, które pobierasz w sieci.”

Powyższe założenia wydają się bardzo łatwe do spełnienia, niestety użytkownicy po prostu je ignorują, zapominają lub po prostu lekceważą w myśl zasady „mnie to się nie przytrafi” Rzeczywistość weryfikuje to w sposób przykry i udowadnia, że ostrożność powinna być zachowana praktycznie na każdym etapie bycia użytkownikiem portalów społecznościowych.

5.2 Ochrona praw autorskich

Prawo autorskie niekiedy pozwala na dystrybuowanie i dzielenie się chronionymi treściami. Zgodnie z art. 23 Prawa Autorskiego, „bez zezwolenia twórcy wolno, w zakresie własnego użytku osobistego, nieodpłatnie korzystać z rozpowszechnionego już utworu, z tym zastrzeżeniem, że zakres własnego użytku osobistego ograniczony jest do korzystania z pojedynczych egzemplarzy utworów przez krąg osób pozostających w związku osobistym”. Trzeba tu zaznaczyć wyraźnie, że „z punktu widzenia prawa autorskiego nie ma znaczenia, skąd znamy daną osobę, ważne jest jedynie, aby nasze kontakty z tą osobą miały charakter osobisty, a nie czysto formalny. Warto podkreślić, iż w przypadku korzystania z utworów w granicach dozwolonego użytku prywatnego nieistotny jest cel i zakres takiego wykorzystania utworu, dlatego dozwolona jest wszelka reprodukcja utworów chronionych zarówno w celu naukowym, archiwalnym, jak i czysto rozrywkowym”¹⁸.

Będąc użytkownikiem social media, należy wiedzieć, jak instytucja dowolnego użytku prywatnego może być stosowana w obrębie portali społecznościowych, na których występują sytuacje wirtualnych spotkań znajomych. Problemem jest to, czy zgodnie z przyjętym prawem użytkownicy mogą zamieszczać w swoim profilu, lub jako komentarze do profili i zdjęć znajomych z portalu, cudzego utworu (wiersza lub tekstu piosenki, chronionej prawem autorskim fotografii).

W sytuacji, w której profil użytkownika, przy którym publikujemy opis lub nasz osobisty profil, przy którym umieszczamy treści skonfigurowane tak, aby mimo, że są dodane przez innych użytkowników, były widoczne dla wszystkich odwiedzających portal, to wówczas wykorzystanie utworu objętego prawem autorskim nie będzie zaliczało się do dozwolonego użytku prywatnego. Wówczas, rozpowszechniane utwory „obcego” autorstwa widoczne będą osobom innym, niż z kręgu naszych znajomych, a zatem takie działania, bez zgody autora utworu, w jasny sposób stanowią będą naruszenie praw autorskich. Według kancelarii Maruta i Wspólnicy trzeba też „wskazać, iż działania takie nie znajdują uzasadnienia z punktu widzenia dozwolonego użytku publicznego, albowiem mogące mieć ewentualnie zastosowanie w opisanej powyżej sytuacji prawo, pozwalające na rozpowszechnianie cudzych utworów dla nieograniczonego kręgu odbiorców, wymaga, aby osoba rozpowszechniająca dany utwór czyniła to jedynie we własnym, stworzonym przez siebie utworze oraz aby działanie takie podyktowane było ściśle określonymi przez ustawę celami. Wskazane wymogi powodują, iż w

18 <http://www.itlaw.pl/?q=content/ochrona-praw-autorskich-portale-spoecznościowe>, 10.03.2014

przypadku zamieszczania krótkich tekstów czy obrazków na portalach społecznościowych, skorzystanie z prawa cytatu przez użytkowników portali społecznościowych jest w rzeczywistości niemożliwe¹⁹.

Na wielu portalach społecznościowych istnieje możliwość ukrywania swojego profilu - w części lub w całości. Można wówczas dodawać określone treści, widoczne tylko dla wybranej grupy osób – np. znajomych. W tej sytuacji umieszczane na profilu treści nie są widoczne dla wszystkich użytkowników, a chroniony prawem autorskim utwór może zobaczyć tylko wąska grupa uprawnionych. Dlatego też zdjęcie lub tekst, umieszczone bez wyraźnej zgody autora, objęte będą zakresem dozwolonego użytku prywatnego „jedynie wtedy, kiedy wszystkie osoby posiadające uprawnienia do przeglądania zamieszczonych przez nas treści będą jednocześnie osobami, z którymi utrzymujemy, wskazany w Prawie Autorskim, osobisty kontakt”²⁰.

Zasada umieszczania treści i utworów chronionych prawem autorskim przedstawia się z innej strony, gdy umieszczamy je na profilu naszego znajomego. Warto uzmysłwić sobie, że publikowanie utworów chronionych prawem autorskim na obcym profilu zawsze niesie za sobą znaczne ryzyko naruszenia praw autorskich. Przykładowo, w sytuacji, w której grupa znajomych, mająca uprawnienia do przeglądania komentarzy osoby nr 1, jest również grupą znajomych osoby nr 2, która dodaje treść chronioną prawem autorskim do profilu osoby nr 1, działanie osoby nr 2 w momencie publikowania treści zawiera się w kategorii dozwolonego użytku prywatnego i jest w pełni legalne. Kłopot następuje w momencie, gdy osoba nr 1 zaprosi do swoich znajomych (uprawnionych do przeglądania profilu) osobę nr 3, niebędącą znajomą osoby nr 2. Wtedy, niestety, działanie osoby nr 2 nie będzie mieściło się w granicach dozwolonego użytku prywatnego.

Podsumowując, można stwierdzić, że umieszczanie na portalach społecznościowych różnego rodzaju tekstów, fotografii czy multimediiów, chronionych prawem autorskim, będzie wiązać się z prawdopodobną możliwością naruszenia cudzych praw autorskich. Pamiętać też należy o tym, że „prawo co do zasady chroni wszelkiego rodzaju utwory o charakterze twórczym, a instytucje dozwolonego użytku, w tym dozwolonego użytku prywatnego, stanowią jedynie pewien wyłom w ogólnie przyjętych zasadach”²¹. Zatem, w każdej sytuacji, w której chcemy wykorzystać takie odstępstwo w formie dozwolonego użytku prywatnego, trzeba pomyśleć o tym, czy w efekcie takiego działania z udostępnionych treści chronionych prawem, będą korzystać wyłącznie użytkownicy pozostający z nami w zamkniętym kręgu znajomości.

6. Zakończenie

Portale społecznościowe - to taki aspekt świata młodych ludzi, który stał się nie tylko platformą ułatwiającą komunikację, ale także przestrzenią, w której młodzież może się uczyć, również z pomocą nauczycieli i wykładowców. Nowoczesne nauczanie z wykorzystaniem możliwości technicznych bliskich młodemu pokoleniu ma szanse powodzenia i może rozwijać umiejętności z zakresu nowych technologii. Ważnym aspektem portali i serwisów jest to, że informacje zawarte w portalach społecznościowych, w przeciwieństwie do tradycyjnych form rozprzestrzeniania wiedzy, są ciągle odnawiane, aktualizowane i nie ulegają „starzeniu”, docierają również do ogromnej liczby użytkowników. Jednak pojawia się tu też niebezpieczeństwo: raczej nie zawsze powinniśmy być pewni treści zawartych w portalach społecznościowych, ponieważ z reguły nie znamy intencji autora wpisu. Natomiast upowszechnienie wiedzy może utrudnić jej ochronę – prawa autorskie bardzo często podlegają łamaniu, a informacje, za które w tradycyjnych formach dystrybucji trzeba zapłacić, są rozpowszechniane za darmo.

Serwisy społecznościowe stały się częścią współczesnego życia i takiego trendu nie można odwrócić. W takiej cyber-rzeczywistości najlepiej odnalazło się młode pokolenie i to ono najefektywniej z niej korzysta. Przestrzeni, w której wymiana informacji jest praktycznie natychmiastowa, coraz częściej też, ze względu na mobilność użytkowników, niezależna od miejsca przebywania. Umieszczane w niej informacje mają częstokroć bardzo osobisty, a wręcz intymny charakter i zawierają treści, których najprawdopodobniej większość użytkowników nie zamieściłaby w np. tradycyjnym punkcie ogłoszeń, w obszarze swojego zamieszkania. Jak się okazuje wirtualna przestrzeń niezwykle łatwo pozwala przekroczyć ramy prywatności. Fakt, że większość informacji na portalach społecznościowych użytkownik umieszcza, siedząc przy komputerze zamknięty w pokoju,

19 Tamże

20 Tamże

21 Tamże

powoduje ograniczenie barier i różnego typu hamulców obyczajowych czy moralnych, które najprawdopodobniej zadziałałyby w realnym życiu. Problemy te dotyczą zwłaszcza dzieci i młodzieży. Łatwość komunikowania się przez sieć i praktycznie, częstokroć, brak możliwości weryfikacji tożsamości osoby, z którą nawiązuje się znajomość, na przykład poprzez komunikator, czy portal społecznościowy, stwarza niebezpieczeństwo narażenia się, szczególnie dzieci, na kontakty o charakterze pedofilskim czy pornograficznym. Moda na posiadanie jak największej liczby przyjaciół w sieci zjawiska te intensyfikuje.

Portale społecznościowe mogą jednak być doskonałym medium komunikacji międzyludzkiej, umożliwiając odnawianie starych i nawiązywanie nowych kontaktów, kreowanie swojego własnego pozytywnego wizerunku, tak, aby był on dostępny w sieci, na przykład dla przyszłego pracodawcy, wymienianie się ze znajomymi informacjami, dotyczącymi spraw bieżących dużych i małych, dyskusje nad konkretnymi problemami w grupach zainteresowań, czy integrując ze sobą osoby, na przykład niepełnosprawne, które w inny sposób nie mają możliwości nawiązywania kontaktów. Muszą być tylko wykorzystywane w sposób świadomy, zgodnie ze swoim zasadami oraz wytycznymi, zamieszczonymi w odpowiednich aktach prawnych.

Bibliografia

1. Batorski D., *Korzystanie z technologii informacyjno - komunikacyjnych*. [w:] Czapiński J., Panek T., *Diagnoza społeczna 2011. Warunki i jakość życia Polaków*. www.diagnoza.com, 22.01.2014
2. Feliksiak M., *Korzystanie z Internetu*. BS/99/2011, http://www.cbos.pl/PL/publikacje/raporty_2011.php, 22.01.2014
3. Frankowski P., Juneja A., *Serwisy społecznościowe. Budowa, administracja i moderacja*, Helion, Gliwice, 2009.
4. Hetman J., *Modele serwisów społecznościowych*, http://www.web.gov.pl/g2/big/2010_02/e231c5914c783f94d682ba79379bac8.pdf, 07.02.2014
5. Juneja A., Frankowski P., *Serwisy społecznościowe: budowa, administracja i moderacja*, Helion, Gliwice, 2009.
6. Joshua P., *Serwisy społecznościowe. Projektowanie*, Helion, Gliwice, 2009.
7. Kakiet K., *Portale społecznościowe - współczesne okno na świat*, http://www.opoka.org.pl/biblioteka/X/XK/nrodzina201201_portale.html, 12.02.2014
8. Kirwil, L., *Polskie dzieci w Internecie. Zagrożenia i bezpieczeństwo — część 2. Częściowy raport z badań EU Kids Online II przeprowadzonych wśród dzieci w wieku 9–16 lat i ich rodziców*, SWPS – EU Kids Online - PL, Warszawa, 2011.
9. Kwiatkowska D., Dąbrowski M., *Nowoczesne technologie w rozwoju uczniów szkół ponadgimnazjalnych – wyniki badań*, „E-mentor”, nr 3/45, s. 4–16.
10. Levinson P., *Nowe nowe media*, Wyd. WAM, Kraków, 2010.
11. Wędołowska K., *Spółeczności wirtualne*. BS/58/2010, http://www.cbos.pl/SPISKOM.PL/2010/K_058_10.pdf, 12.02.2014
12. Tomaszewska H., *Młodzież, rówieśnicy i nowe media*, Wyd. Akad. ŻAK, Warszawa, 2012.
13. http://wyborcza.biz/biznes/1,101562,7915409,WSJ_Facebook_i_MySpace_lamaly_wlasne_zasady_prywatnosci.html, 12.02.2014
14. <http://wiadomosci.onet.pl/swiat/facebook-zlamie-cienka-granice-prywatnosci,1,4198439,wiadomosc.html>, 12.02.2014
15. http://di.com.pl/news/44310,0,Ponad_polowa_Polakow_korzysta_z_mediow_spolecznosciowych.html, 10.03.2014
16. http://audyt.gemius.pl/klasa_analiza.php, http://www.eksoc.uni.lodz.pl/isdodcdzialanie_w_sieci.pdf, 12.02.2014